

04070, м. Київ, вул. Борисоглібська, буд. 3, 5-й поверх,
тел: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, веб-сайт: www.unba.org.ua

5th floor, 3 Borysoglibska st., Kyiv, 04070, Ukraine
phone: +38 (044) 392-73-71
email: info@unba.org.ua, web-site: www.unba.org.ua

**Голові Комітету Верховної Ради
України з питань фінансів,
податкової та митної політики
Данилу ГЕТМАНЦЕВУ**
вул. М. Грушевського, 5, м. Київ, 01008
hetmantsev@rada.gov.ua

Шановний Даниле Олександровичу!

Національна асоціація адвокатів України (далі – НААУ) висловлює Вам свою повагу та звертається стосовно такого.

29 травня 2024 року у Верховній Раді України було зареєстровано проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо імплементації положень актів права Європейського Союзу щодо акцизного податку (реєстр. № 11256-2) (далі - проект Закону).

Проект Закону пропонує зміни до Податкового кодексу України з метою імплементації положень актів права Європейського Союзу щодо акцизного податку, а саме поступового зростання ставок акцизного податку в Україні до рівня мінімального розміру ставок акцизу в ЄС в період 2024 - 2028 років.

З огляду на важливість пропонованих змін Комітет НААУ з питань митного та податкового права здійснив його правовий аналіз.

Законодавство Європейського Союзу у сфері акцизного податку регулюється декількома директивами, зокрема Директивою № 2003/96/ЄС, яка встановлює мінімальні рівні ставок акцизного податку на енергетичні продукти та електроенергію. Основні положення цієї директиви включають:

мінімальні ставки акцизного податку в ЄС:

- для бензину – 359 євро за 1000 літрів;

- для дизельного пального – 330 євро за 1000 літрів;
- для скрапленого газу – 125 євро за 1000 кілограм (приблизно 68 євро за 1000 літрів).

Станом на сьогодні розбіжність між ставками акцизного податку в Україні та ЄС становить у середньому 40 %.

Запропоновані проектом Закону ставки акцизного податку на бензин і дизельне пальне повністю відповідають мінімальним рівням, встановленим Директивою № 2003/96/ЄС. Ставка на скраплений газ навіть перевищує встановлений мінімальний рівень, що може сприяти забезпеченню додаткових надходжень до бюджету.

Основні зміни

Цим законопроектом № 11256-2 від 29.05.2024 пропонується внести зміни до окремих положень Податкового кодексу України.

1. Встановлено нові ставки акцизного податку на пальне до їх мінімального рівня, передбаченого Директивою № 2003/96/ЄС.

Вид пального	Одиниця виміру	Поточна ставка	01.07.2024 31.12.2024	2025 рік	2026 рік	2027 рік	2028 рік	% різниця
Бензини, дизпаливо, інші вуглеводні	1000 л./євро	213,5	242,6	271,7	300,8	329,9	359	> 40%
Скраплений газ	1000 л./євро	52	55,6	59,2	62,8	66,4	70	>26%

* До ставки податку застосовується підвищувальний коефіцієнт 10 при:

- ввезенні на митну територію України пального;
- реалізації виробником виробленого в Україні пального.

2. Визначено поняття «проміжні продукти» та збільшено ставку акцизного податку на «вина та інші зброджені напої».

Термін «проміжні продукти» встановлено щодо груп товарів «вина та зброджені напої» відповідно до Директиви № 92/83/ЄС з метою визначення чітких критеріїв для об'єкта оподаткування акцизом і забезпечення відповідності законодавства України нормам ЄС.

Збільшено розмір ставки акцизного податку з 8,42 до 12,23 гривні за 1 літр для проміжних продуктів, таких як ігристі вина, газовані вина, зброджені напої та ароматизовані ігристі вина.

3. Уточнено термін «середньозважена роздрібна ціна продажу сигарет».

Додано вимогу «(з урахуванням усіх податків)» до розрахунку цього показника для цілей оподаткування.

Недоліки імплементації

Варто зазначити, що для оптимального збільшення надходжень до бюджету необхідно знайти баланс між підвищенням ставок акцизу і впливом цього на споживачів.

Оскільки згідно з кривою Лаффера, якщо ставки акцизу стануть надто високими, це може призвести до зменшення надходжень до бюджету через скорочення реального споживання палива внаслідок інфляції цін та ухилення від сплати акцизного податку.

Водночас варто розглянути інші недоліки, які можуть виникнути після прийняття законопроекту:

- зростання інфляції цін на паливо через зміни ставок акцизного податку, що вплине на купівельну спроможність населення;
- зниження конкурентоспроможності українських товарів і послуг на ринку ЄС через збільшення вартості транспортування та виробництва;
- зростання фінансового навантаження на підприємства, які вже перебувають у складних економічних умовах війни: нестача людських ресурсів, втрата частини обладнання та зростання витрат на електроенергію, саме тому підвищення акцизу може створити додатковий негативний вплив та, як наслідок, банкрутство підприємств або зростання цін на продукцію для їхніх кінцевих споживачів;
- підвищення акцизів на пальне часто є непопулярним рішенням, оскільки ці дії є регресивними, тобто вони непропорційно впливають на домогосподарства з низькими доходами, які вже витрачають більшу частину свого доходу на пальне, що зі свого боку може призвести до протестів і соціальних заворушень, особливо якщо вони сприймаються населенням як несправедливі або обтяжливі.

Загалом, підвищення акцизного податку на пальне призведе до зростання цін на паливо, що матиме значний вплив на економіку. Паливо є важливою

складовою витрат підприємств у процесі виробництва та доставки товарів, отже, підвищення його вартості неодмінно збільшить загальні витрати підприємств. Це зі свого боку призведе до зростання цін на товари та послуги, що відобразиться на рівні інфляції в країні.

Крім того, підвищення акцизу на паливо збільшить навантаження на громадян, особливо в умовах війни, коли економічна ситуація і так є складною. Домогосподарства з низькими доходами постраждають найбільше, що може викликати соціальне напруження. Таким чином, імовірні негативні наслідки прийняття законопроекту № 11256-2 від 29.05.2024 є значними та призведуть надалі до погіршення соціально-економічного становища населення, зростання цін на основні товари і послуги, а також до підвищення загального рівня інфляції в країні.

НААУ вважає, що імплементація положень актів права ЄС щодо акцизного податку, передбачена проектом Закону, нестиме додатковий тягар на громадян під час війни.

З повагою

Голова

Національної асоціації адвокатів України,

Ради адвокатів України

[ПІДПИС]

Лідія ІЗОВІТОВА